

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»**

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ЕКОНОМІКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА
(повна назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-виховної
роботи
Галина ЄВССЄВА

20 21 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Статистика

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма

«Підприємницька діяльність»

(назва освітньої програми)

освітній ступінь

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

форма навчання

денна

(денна, заочна, вечірня)

розробник

Стенічева Інна Борисівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Статус дисципліни	Нормативна
Мова викладання	Українська
Курс / семестр	2 курс / 4 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	3
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 14 год. Самостійна робота (включно із підготовкою до підсумкового контролю) – 60 год.
Форма підсумкового контролю	іспит
Контакти кафедри	Кафедра фінансів, економіки та підприємництва, 10-й поверх висотного корпусу, к. В-1007, тел. +380731831431, https://pgasa.dp.ua/department/ep/
Викладачі	Спірідонова Кіра Олександрівна, к.е.н., доцент Стенічева Інна Борисівна, доктор філософії, асистент
Контактна інформація викладача (-ів)	stenicheva.inna@pgasa.dp.ua
Консультації	Графік консультацій розміщено та актуалізується на сторінці кафедри за посиланням https://pgasa.dp.ua/wpcontent/uploads/2017/07/grafik-konsultatsij-2021n.r.-2semestr.pdf

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Статистика» є формування системи теоретичних і прикладних знань про методи збирання, оброблення та аналізу інформації стосовно соціально-економічних явищ і процесів.

Програма вивчення навчальної дисципліни «Статистика» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Підприємницька діяльність» підготовки бакалаврів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			IV	
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90	
Аудиторні заняття, у т.ч:	30		30	
лекції	16		16	
лабораторні роботи	-		-	
практичні заняття	14		14	
Самостійна робота, у т.ч:	60		60	
підготовка до аудиторних занять	10		10	
підготовка до контрольних заходів	10		10	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	10		10	
підготовка до екзамену	30		30	
Форма підсумкового контролю			екзамен	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни - формування системи теоретичних і прикладних знань про методи збирання, оброблення та аналізу інформації стосовно соціально-економічних явищ і процесів.

Завдання дисципліни- вивчення новітніх підходів до вивчення принципів організації статистичних спостережень, методик розрахунків показників статистичного аналізу соціально-економічних явищ і процесів..

Пререквізити дисципліни: «Математика для економістів», «Дослідження ринку».

Постреквізити дисципліни: «Аналіз та прогнозування біржового ринку», «Управління підприємницькими ризиками», «Аналітичне забезпечення економічних рішень», «Формування бізнес-моделей підприємницької діяльності».

Компетентності:

Загальні:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні:

СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Програмні результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягнути наступних програмних результат навчання:

PH2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

PH5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємницької діяльності.

PH11. Демонструвати базові й структуровані знання з у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

PH12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

PH15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

Методи навчання: комплексний, комунікативний, фундаментальний, а також словесний (пояснення, бесіда), наочний (ілюстрація) та практичний.

Форми навчання: колективні, групові, індивідуальні; аудиторні, позааудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль 1. Теорія статистики					
Тема 1. Предмет і метод статистики.		2	1		
Тема 2. Статистичне спостереження.		2	2		
Тема 3. Зведення та групування статистичних даних.		2	2		
Тема 4. Статистичні показники. Абсолютні та відносні показники. Середні величини		2	2		
Тема 5. Способи викладення статистичних даних. Статистичні таблиці. Статистичні графіки.		2	2		
Тема 6. Статистичне вивчення варіації		2	2		
Тема 7. Вибіркове спостереження.		2	2		
Тема 8. Статистичне вивчення динаміки соціально-економічних явищ.		1			
Тема 9. Статистичне вивчення динаміки соціально-економічних явищ: аналіз тенденцій розвитку		1	1		
Тема 10. Індексний метод у статистичних дослідженнях					6
Тема 11. Методологічні основи соціально-економічної статистики. Система національних рахунків					6
Тема 12. Статистика національного багатства					6
Тема 13. Статистика продукції, витрат виробництва та цін					6
Тема 14. Статистика населення та праці					6
Разом за змістовим модулем 1	60	16	14		30
Підготовка до екзамену	30				30
Усього годин	90	16	14		60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Предмет і метод статистики. Поняття статистики, її завдання, роль та значення в пізнанні соціально-економічних явищ. Головні історичні етапи формування та розвитку статистики. Організація статистики в Україні. Статистика як наука. Предмет статистики та його категорії. Послідовність і види статистичного дослідження.	2
2	Статистичне спостереження. Суть та етапи статистичного спостереження, основні вимоги щодо його здійснення. Програмно методологічні та організаційні питання статистичного спостереження. Організаційні форми, види та способи статистичного спостереження. Помилки спостереження та контроль його матеріалів	2
3	Зведення та групування статистичних даних. Суть, організація та види зведення. Групування як метод статистичного дослідження та головний етап зведення, його суть, завдання і види. Класифікації в економічній практиці. Групувальна ознака та принципи формування груп. Групування статистичних даних. Ряди розподілу. Класифікація рядів розподілу.	2
4	Статистичні показники. Абсолютні та відносні показники. Середні величини. Види, типи та значення статистичних показників. Абсолютні показники, їх значення, види й одиниці виміру. Відносні показники, їх види й одиниці виміру. Умови наукового застосування абсолютних і відносних показників, їх комплексне використання в статистиці. Середні величини, їх суть та значення у вивченні масових соціально-економічних явищ. Середня арифметична, умови її використання, способи обчислення та властивості. Середня гармонійна, особливості її використання та обчислення. Середня геометрична та квадратична, умови їх застосування та способи обчислення. Структурні середні, їх суть та особливості обчислення.	2
5	Способи викладення статистичних даних. Статистичні таблиці. Статистичні графіки. Статистичні таблиці та їх призначення. Макет статистичної таблиці. Види статистичних таблиць. Основні правила побудови статистичних таблиць. Поняття статистичного графіка, його призначення та роль у статистико-економічному аналізі. Вимоги до статистичного графіка та його основні елементи. Класифікація графіків та правила їх побудови.	2
6	Статистичне вивчення варіації. Поняття варіації та її основні показники. Дисперсія, її різновиди, властивості та взаємозв'язок дисперсій. Дисперсія альтернативної ознаки. Найважливіші математичні властивості дисперсії. Закономірність розподілу та його форми. Характеристики форм розподілу. Види дисперсій при групуванні статистичної сукупності.	2
7	Вибіркове спостереження. Поняття вибіркового спостереження. Способи формування вибіркової сукупності. Методи відбору одиниць у вибірку сукупності. Помилки вибірки. Середня і гранична помилки вибірки. Визначення необхідної чисельності вибірки.	2
8	Статистичне вивчення динаміки соціально-економічних явищ.	1

	Поняття і види рядів динаміки, їх складові елементи. Особливості побудови рядів динаміки та їх основні завдання. Показники інтенсивності динаміки соціально-економічних явищ. Середні абсолютні та відносні показники динаміки. Аналіз взаємопов'язаних рядів динаміки	
9	Статистичне вивчення динаміки соціально-економічних явищ: аналіз тенденцій розвитку Структура ряду динаміки. Перевірка на наявність тренд. Методи виділення тренду. Аналіз сезонних коливань.	1

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Поняття статистики, статистика як наука. Послідовність і види статистичного дослідження	1
2	Статистичне спостереження.. Форми, види та способи статистичного спостереження. Помилки спостереження та контроль матеріалів.	2
3	Організація та види зведення. Види групувань. Класифікації в економічній практиці. Групувальна ознака та принципи формування груп. Групування статистичний даних. Ряди розподілу. Класифікація рядів розподілу.	2
4	Абсолютні показники, відносні показники, Середні величини. Показники варіації. Найважливіші математичні властивості дисперсії. Загальна, міжгрупова і внутрішньогрупова дисперсія.	2
5	Способи викладення статистичних даних. Статистичні таблиці Макет статистичної таблиці. Види статистичних таблиць. Побудова статистичних таблиць. Статистичні графіки, Вимоги до статистичного графіка та його основні елементи. Правила їх побудови..	2
6	Поняття варіації та її основні показники. Дисперсія. Види дисперсій при групуванні статистичної сукупності. Закономірність розподілу та його форми. Способи відбору до вибіркової сукупності (способи формування вибіркової сукупності). Помилки вибірки, їх визначення при різних способах відбору.	2
7	Вибіркове спостереження. Способи формування вибіркової сукупності. Методи відбору одиниць у вибірку сукупність. Помилки вибірки. Середня і гранична помилки вибірки. Визначення необхідної чисельності вибірки.	2
8	Структура ряду динаміки. Перевірка на наявність тренд. Методи виділення тренду. Аналіз сезонних коливань.	1

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	підготовка до аудиторних занять	10
2	підготовка до контрольних заходів	10
3	виконання курсового проекту або роботи:	
4	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: 1) Індексний метод у статистичних дослідженнях 2) Методологічні основи соціально-економічної статистики. Система національних рахунків 3) Статистика національного багатства 4) Статистика продукції, витрат виробництва та цін 5) Статистика населення та праці	10
5	підготовка до екзамену	30
	Усього годин	60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними методами контролю знань студентів є усний метод, а також практична перевірка.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль знань студента кожного із змістових модулів оцінюється за 100 бальною шкалою залежно від виду навчання:

- максимальна оцінка знань теоретичного матеріалу дисципліни, що вивчається, – 40 балів;
- максимальна оцінка знань практичного матеріалу дисципліни, що вивчається, – 40 балів;
- максимальна оцінка знань з самостійної роботи студента – 20 балів.

Критерії оцінки теоретичних знань поточного контролю

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Кількість балів за 1 змістовий модуль
1.	Відвідування лекційних занять	1 бал за відвідування студентом кожного лекційного заняття	16
2.	Якість відповіді на теоретичне питання	Студент повністю розкриває теоретичне питання, показує вміння логічно і послідовно викладати матеріал, робити висновки, наводити, де можливо, приклади з наданням фактичного і статистичного матеріалу.	5

		Відповідь і висновки на теоретичне питання студентом виконані правильно, але стисло і неповно. Матеріал викладено без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі	3-4
		Студент в цілому розкриває суть теоретичного питання, але не в повному обсязі. Робить грубі помилки. Правильні висновки робить лише з урахуванням наведених викладачем запитань.	2-1
		Студент не розкриває суті теоретичного питання і неправильно формулює висновки не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань. На додаткові запитання не відповідає, або відповідає з грубими помилками.	0
		Разом:	0-50

Критерії оцінки практичних знань поточного контролю

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Кількість балів за 1 змістовий модуль
1.	Відвідування практичних занять	1 бали за відвідування студентом кожного практичного заняття	14
2.	Якість виконання і захисту практичного завдання	Студентом обгрунтовано і в повному обсязі розв'язано практичне завдання. При захисті практичного завдання продемонстрована висока якість опанування інструментарієм розв'язання практичних задач.	5
		При обгрунтуванні і розв'язанні практичного завдання студентом допущені помилки, які не впливають на правильний результат розв'язання практичного завдання та які суттєво не знижують якості його виконання. При захисті практичного завдання студентом продемонстрована хороша якість опанування	3-4

		інструментарієм розв'язання практичних задач.	
		Виконання і захист студентом практичного завдання зроблені з помилками, які призводять до неправильного результату виконання практичного завдання. Але студент знає формули, за якими можна виконати практичне завдання правильно і лише допоміжні запитання викладача дозволяють студенту довести той факт, що опанований ним інструментарій розв'язання задач є достатнім для практичного використання	2-1
		При виконанні практичного завдання студент застосовує неправильні формули. Студент взагалі не знає формул, за якими можна виконати практичне завдання правильно. Допоміжні запитання викладача не дозволяють студенту довести той факт, що опанований ним інструментарій розв'язання задач є достатнім для практичного використання	0
		Разом:	0-40

Критерії оцінки знань з самостійної роботи студента

№ з/п	Вид критерію	Зміст критерію	Кількість балів за 1 змістовий модуль
1.	Конспектування розділів програми, які не викладаються на лекціях	Надання повного розгорнутого конспекту за всіма розділами	10
		Якщо у конспекті допущені неprincipові помилки, відсутня необхідна деталізація.	10-9
		В конспекті розкрито сутність запитання, але допущені неправильні тлумачення	5-8
		Конспект зроблено не в повному обсязі, або не по всіх розділах. Не повністю розкрита сутність тем,	1-4

		допущені грубі помилки.	
		Конспект відсутній	0
		Разом:	0-10

Підсумковий контроль знань студента здійснюється у формі екзамену, що оцінюється за 100 бальною шкалою. Екзамен складається з 40 тестових завдань і задачі та оцінюється максимум в 10 балів (1 тестове завдання 2 бали, вирішення задачі - 20 балів)

Критерії оцінювання правильності вирішення задачі

Вид критерію	Зміст критерію	Бали
Якість відповіді	Студент в повному обсязі якісно та правильно виконав завдання. Показав вміння логічно і послідовно вирішувати завдання, робити висновки	20
	Відповідь і висновки на задачу студентом виконані правильно, але стисло і неповно. Матеріал викладено без наведення достатньої кількості прикладів і статистичних даних. На додаткові питання викладача студент відповідає не в повному обсязі	15-19
	Студент стисло розкрив суть розв'язання практичного завдання, не в повному обсязі. Правильні висновки з студент робить не самостійно, а лише з урахуванням наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент не відповідає.	9-14
	Студент розв'язав задачу з грубими помилками, не навів формули та одиниці виміру. Неправильно сформулював висновки не тільки при самостійному розгляді питання, але і з урахування наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача студент не відповідає.	4-8
	Студент не правильно, або не якісно розв'язав задачу, допустив грубі помилки при розрахунках і формуванні висновків не тільки при самостійному розгляді питання, а й з допомогою наведених викладачем запитань. На додаткові питання викладача щодо базових формул що застосовуються для розрахунку показників в межах дисципліни студент не відповідає	1-3
	Студент не правильно та/або не якісно розв'язав задачу, допустив грубі помилки. Або рішення задачі відсутнє повністю. На додаткові запитання викладача не відповідає, або відповідає повністю не вірно.	0

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається як середня арифметична змістового модуля 1 та екзамену.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента, прозорість оцінювання, інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Середовище в аудиторії є дружнім, відкритим до конструктивної критики. Передбачається систематичне відвідування студентами аудиторних занять, за винятком поважних причин. Студенти мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно Статуту Академії. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять. Пропущені лекції та практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує викладачеві (усні відповіді на контрольні запитання за темами занять) згідно з графіком консультацій.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами. Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

–самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

–дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

–посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

–надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ПДАБА. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо студент має сумніви або непевність, що його дії або бездіяльність можуть порушити Кодекс академічної доброчесності Академії, він може звернутися за консультацією до Комісії з питань академічної доброчесності.

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д.) студенти повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями в ситуаціях, що наступили.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Мармоза А. Т. Теорія статистики: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 592 с.

2. Карпенко Л. М. Статистика: навчальний посібник. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2019. 184 с.

3. Ткач Є. І., Сторожук В. П. Загальна теорія статистики: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 442 с.

4. Статистика: навчальний посібник / Н. Б. Кушнір та ін. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 208 с.

5. Статистика (модульний варіант з програмованою формою контролю знань): навчальний посібник / А. Т. Опря та ін. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 536 с.

6. Мармоза А. Т. Практикум з теорії статистики. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 484 с.

7. Костюк В. О. Статистика: навчальний посібник. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 166 с.

8. Пирожков С. І., Рязанцева В. В., Моторин Р. М. Статистика : підручник. Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2020. 328 с.

9. Ткач Є. І., Загальна теорія статистики: К.: Центр учбової літератури, 2017. – 442 с.

Допоміжна

1. Ковтун Н. В. Теорія статистики: підручник. Київ: Знання, 2012. 399 с.
2. Матковський С. О. Статистика підприємств: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. – 560 с.
3. Кремень В. М., Кремень О. І. Фінансова статистика: навчальний посібник Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 368 с.
4. Мармоза А. Т. Економічна статистика: підручник Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 602 с.
5. Ковтун, Н. В. Фінансова статистика: підручник / Н. В. Ковтун, Е. В. Галицька, О. К. Примєрова. – К. : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2015. – 623 с.

INTERNET-РЕСУРСИ

В якості додаткових інформаційних джерел рекомендується використання інформації з наступних офіційних сайтів у мережі Internet:

1. Державна служба статистики України. – Доступно з: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Міністерство економіки України: офіц. веб-сайт. – Доступно з: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
3. Офіційний портал Верховної Ради України. – Доступно з: <http://www.rada.gov.ua>
4. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – Доступно з: <https://niss.gov.ua>
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Доступно з: <http://www.nbuv.gov.ua>

Розробник

(підпис)

(Інна СТЕНІЧЕВА)

Гарант освітньої програми

(підпис)

(Кіра СПІРІДОНОВА)

Силабус затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва
Протокол від «30» 08 2024 року № 1